

ACC. N:R M. 12164:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Luf. 81
/

Tidigare har jag erhållit förfrågan beträffande naturläkaren Anders Hansson i Hallaryd. Jag återger här en berättelse av Landstingsman Carl Nilsson, som hösten 1901 besökte Anders Hansson under dennes sista levnadsår:

Jag hade 1901 blivit invald i kommunalnämnden och hade att handlägga ett fattigvårdsärende beträffande husmannen "Sven John" i Önnestad. Dennes hustru hade flyttat till anhöriga i Pjätteryd, men var skriven i Önnestad och erhöll månatligt understöd av Önnestads fattigvård. Nu ville vi övertyga oss om att denna hustru Lisa verkligen var i livet, och jag skulle för ändamålet uppsöka henne i Pjätteryd. Jag reste med tåg till Osby och fortsatte med en lejd "enspannareskjuts" uppåt Småland. När vi närmade oss Hallaryd, berättade skjutskarlen att där bodde en gubbe, som "kunde mer än rättfram" och var mycket skicklig att bota sjukdomar - även sådana, som doktorerna inte rådde på. Nu var förhållandet det, att vi på gården därhemma hade kastsjuka i ladugården. Jag frågade om den där gubben också kunde bota kreaturssjukdomar, och fick besked, att det kunde han alldeles säkert. - Efter en stund förklarade skjutskarlen: "Nu ä vi framme.

ACC. NR M. 12164:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Där bor han". Vid sidan om vägen låg en logebyggnad och ett boningshus. På logen "tretröskade" man - något som jag aldrig hört förr. Jag gick in i boningshuset och möttes av en storvuxen kvinna, dotter till Anders Hansson, och frågade om jag kunde få träffa honom. Det var av ren nyfikenhet, som jag ville tala med den märklige mannen. - "Han är dålig och ligger till sängs, men vi kan ju fråga honom!" - "Jo, det gick för sig", och jag visades in i ett annat rum, där en skäggig gubbe med bister uppsyn låg i sin säng. "Goddag", sa jag. "jag skulle gärna vilja fråga...." "Goddag", sa han. "Tror du inte jag vet var du kommer ifrå. Du har tatt på tåged i Önnesta och stiget å i Osby, o ska köra längre i ett annat ärende. Vell du ha reda på mer?" - Jag blev förbluffad och nästan rädd och stammade: "Jo, jag skulle fråga...." - "Ah, ja tror inte du har så meed o fråga om!" - "Jo, det förhåller sig så, att korna därhemma ha kastsjuka, o jag skulle fråga om....." - "Ja, ett recept kan du alltid få". och så skrev han på en lapp något om hylleblommor, som skulle kokas, och vattnet skulle ges kreaturen på vissa tider under dräktigheten. "Hur mycket blir jag skyldig?" - ~~xxx~~ "50 öre." - "Å, vi säger väl

§

ACC. NR M. 12164:3,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en krona," - "Åhnej, ta du manns 50:öringen tebags. Du har väl inte så gott om sådana." - (I det fallet trodde Anders Hansson fel! N.J:s anmärkn.) - Utkommen mottogs jag av Anders Hanssons två döttrar, som bjödo mig på kaffe och rikligt med kakor och sade till, att också skjutskarlen skulle komma in. - "Det var en märkvärdig man", sade jag. "Han kunde ju mer än rättfram!" - "Tyst, tyst, tala inte på det viset", sade den ena av döttrarna. "Jag skall säga, att han är vetenskapsman".

Om den ordinerade kreatursmedicinen var bra eller inte, kan jag inte säga. Jag försäkte den aldrig.

När vi sedan körde vidare berättade skjutsbonden: "Anders Hansson blev en gång anmäld, därför att han botade folk utan att vara riktig doktor. Länsmannen kom med kusk, två fjärdingsmän och tvåspän narreskjuts, för att hämta Anders Hansson till tinget. Anders Hansson tog det lugnt, satte sig i vagnen och det bar i väg. Men inte till tinget utan genom en grind in i Anders Hanssons havreåker, där de bara körde runt, runt, utan att kunna få håll på hästarna, till länsmannen bad Anders Hansson att för all del stiga ur. Ja,

3

ACC. N:R M. 12164:4.

det skulle han göra, när han fick betalt för sin förstörda havre.
Han nämnde en summa. Länsmannen betalade. Och någon hämtning till
tinget har sedan aldrig kommit i fråga.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4